

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-|| libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitur Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In septem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

§. I. Elatæ ac temeraria ingenia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

causa obtinendi cathedram aliquam, aut Canonicatum; & quas habent Iurisperiti, dum aduersarum partium causas agunt; & Medici in suis consultationibus; & Theologi in suis Actibus, & ipsi discipuli inter se ipsos, & cum suis Magistris. Imo etiam inter viros Spirituales, cum diuersa sentiunt. Nam vt ait Cassianus: quemadmodum imbecilles ac seniores fratres ob vilem terrenamque substantiam cito inimicus diuergit: ita etiam inter spirituales gignit pro intellectu diuersitate discordiam. Omnes huiusmodi personæ titulo & prætextu querendi ac tuendi veritatem, sæpè solent Charitatem & Christianam pacem turbare, & concitare, præcipitando sese propterea in grauiâ peccata.

§. I. Elata ac temeraria ingenia.

Oratio I.

RADICES harum dissensionum, earumque remedia præclare explicuit S. Gregorius Nazianzenus in solenni quadam oratione de hoc argumento, cuius titulus est: de modestia in disputationibus. seruanda. Cui enim ipsius tempore. occasione hæresis Artij, Ecclesia, & tota ciuitas magnis contentionibus ac discordijs ferueret ob doctrinarum varietatem & ambitionem dignitatum: ipse suggestum conscendens orationem suam cœpit, dicens: *Quid ex sermone nostro pulcherrimum, & vtilissimum? Quid vero turpissimum & damnosissimum?* vt alterum ametis, & sequamini; alterum verò horreatis & fugiatis. *Pulcherrimum & vtilissimum, pax: turpissimum & damnosissimum, discordia.* Quamuis enim multæ virtutes sint pulcherrimæ, & vtilis: charitas tamen, cuius fructus est pax & concordia, omnes alias excedit, adiuuatque ad conseruationem boni communis, & omniâ sanctitatis & literarum exercitiorum. Propterea enim exclamauit Dauid: *Quam bonum & quam iucundum habitare fratres in vnum!* vbi enim est vnus, effundit Deus suam benedictionem; & confœderantur simulque conueniunt sanctitas & lætitia multorum, vt omnes perseuerent, & conseruentur. Contrâ verò quamuis multa sint turpia & noxia vitia: discordia tamen omnia excellit: Illa enim bonum commune corrumpit, ac dissoluit: ex quo prouenit, vt etiam particulare vnicuique deficiat. Et quemadmodum concordia res prouæ crescunt, ita discordia maximâ dilabuntur; & *b omne regnum in seipsum diuisum desolabitur.*

Quæ cum ita sint (ait ipse Nazianzenus) opera precium erit examinare & constituere. *quid potissimum pacem dissoluat, & discordiam introducatur:* vt illud tanquam ipsum Dæmonem fugiatis, & tanquam rem offuscantem omnem pulchritudinem & vtilitatem; adferentem verò tantam turpitudinem, tantumque detrimentum horreatis: difficile enim potest morbus plenè curari, nisi præcipua radix præscindatur, aut eidem antidotum

collat. 16. c. 8.

a Psal. 133. 1.

b Luc. 11. 17.

tum applicetur. Si itaque nosse vultis hanc radicem: *turbatum cause exi-
sunt natura feruida, & immanes*, ac temerariæ absque freno discretionis in
ijs quæ dicunt, aut faciunt. Duo enim, inquit, sunt ingenia hominum,
quæ per duo vitiosa extrema incedunt: inter quæ medium est tenendum,
laudabile & studiosum. Alia enim sunt laxa, remissa, ac mollia: quæ non
aspirant ad magna aut difficilia, potius sunt pusilli animi, ac timidi ad ea
aggredienda: ac propterea nec valde bona, nec valde vniquam sunt ma-
la. *Ingenia talia, inquit, inualida sunt, pariterq; tam ad virtutē, quàm a depravi-
tate segnia & inania*: sed sunt quasi aqua tepida, nec valde calida, nec val-
de frigida. Id tamen est in eis minus malum quod non turbat Ecclesiam,
nec religionem, aut communitatem, in qua viuunt: nec animum ad id
habent, sed parum etiam illam iuuant: quia sunt (vt dixit Oseas) *quasi
columba non habentes cor*, nec animum ad reprehendum, aut impedi-
endum peccatum. Alia sunt ingenia è contra nimis feruentia, audacia, &
magnanima: sed simul temeraria, præcipitia, & incauta. Quamuis autem
primum horum multum conferat ad magnas virtutes consequendas: po-
sterius tamen in horrenda vitia præcipitat. Equus enim generosus quan-
tò est utilior, si freno sinat se gubernari: tantò est perniciosior, si sit effren-
nis. Et *ingenia generosa que ratio instruit ac rectè dirigit*, bene mortificata
charitate, quæ sese humilitate continent, & prudentia: multa ad virtu-
tem conferunt bona, multum lucent in Ecclesia, & Christianam Religi-
onem illustrant. Si autem sint temeraria, eandem turbant, magnoque pe-
riculo exponunt hæresum, sectarum, litium, contentionum, & aliorum
tumultuum quos efficit feruor sine discretionē, & furiosa scientia sine fre-
no mortificationis. Quamobrem hoc extremum est priori perniciosius.
Præstat enim exiguum habere ingenium, & moderatam eruditionē cum
mansuetudine: quàm acutum ingenium & multam scientiam cum tali fer-
uore. hic enim feruor facile in acrima cōuertitur ad nocendum multis. Nā
(vt S. Gregorius Papa dixit) sæpè euenit, vt multa scientia superbe se ex-
tollat ac dissoluat concordiam, & sæpè qui multum habent litterarum,
minus nouerunt de pace & charitate. Huc spectat quod dixit S. Iacobus
Apostolus: *d Qui sapiens & disciplinatus inter vos? ostendat ex bona conuersa-
tione operationem suam in Mansuetudine Sapientia. Quod si zelum amarum ha-
beris & contentiones sint in cordibus vestris: nolite gloriari, & mendaces esse ad-
uersus veritatem. Non est enim ista sapientia de sursum descendens, sed terrena,
animalis, diabolica*, quasi illis dixerit: quoniam vestris scientijs quæritis bo-
na terrena, sensualia, & splendida: hinc fit, vt inter vos ipsos dissentiat,
& sitis ad inuicem amaro animo. Ex quibus concludit Nazianzenus,
filios Ecclesiæ debere fugere hæc duo extrema vitiosa, mortificantes vi-
cilliter eorum excessus, & ex ijs aptum aliquod medium educere, in quo

virtus

c Osee 7. 11

3 Pastor.
admon. 32.d. Iacobi 3.
13.

virtus consistit: omittendo malum, quod vtrumque habet, & accipiendo eorundem bonum. A primis igitur, relicta laxitate & mollitie: accipiamus mansuetudinem; ab alijs verò, relicta temeritate, accipiamus generositatem & magnanimitatem. Propterea enim Spiritus sanctus, vtrà dicebamus, venit in figura columbæ, & ignis: vt significaret suos sapientes coniungere debere mansuetudinem cum generositate, & acutum ingenium cum modo pacifico: implentes quod dixit Christus Dominus suis Apostolis: *e habete in vobis sal, & pacem habete inter vos*. Sal scilicet sapientie ac discretionis; & sal acrimonie & feruoris sicut ignis, cum pace tamen & mansuetudine columbina. Sal enim sine pace, non est virtutis donum, sed damnationis argumentum. Quæ admodum enim sal moderatè condit, & bonum adfert saporem; nimium verò insipidos reddit, & vitæ scera comburit: ita scientia & moderatum ac discretum iacumen omnibus est dulce; temerarium verò & furiosum, amarum est, & suis dissolutionibus omnia comburit. Nec propterea, ait S. hic Doctor, volo quæquam existimare, quod velim disputationem prohibere; sed in modum fugio, & insatiabilitatem reprehendo in contentione & dissensionibus potius interdum aliquid de nostro iure remittamus. ne pax & charitas datur. Quamobrem melius est interdum tacere, etiam si propterea timidi & segnes habeamur: *malim enim ignisuior, quam curiosior haberi, si non vitæ effugere possim: moderatusque esse & timidior, quam audacior vocari*. hæc enim nota minus adfert detrimentum & periculum. Denique timenda semper est seuerissima illa Malachie sententia in violatores pacis & concordie fraternæ: ait enim: *dispertet Dominus virum, qui fecerit hoc, Magistrum & discipulum de tabernaculis iacob, & offerent es munus Domino exercituum, quæ sententia etsi loquatur contra omnes violantes pactum charitatis & vniõnis: exprimit tamen nominatim Magistrum, ac discipulum, & Sacerdotes eò quod eorũ cõtrõciones valde sint perniciosæ, cū sint in materia Religionis; & discordia huiusmodi personarum, qui sunt ex maioribus ipsius Reip., solet esse causa, vt etiã pax lædatur inter minores & ciues: quæ vnusquisque accedet ad patrem eius quem habet Magistrum & Prelatum. Sicut è contra, vnio & pax maiorum efficit, vt & minores illam teneant. Ac propterea cum Psalmista dixisset: quàm bonum esset ac iucundum habitare fratres in vnione & concordia, adiecit hæc vnionem debere esse habitare in vnione precioso quo vngebatur Aaron in capite, in quo tamen non hærebat; sed descendebat in barbam, etiam vsque ad oram vestimenti eius: ad significandum huiusmodi vnionem præcipuè debere splendere in illis qui sunt Ecclesie ac Reipublice capita; & ab eis descendere ad honoratioribus & generosioribus in eadem; ac denique vsque ad infirmos ipsius Reipublice, qui vltimum tenent locum: vt omnes gaudeant bene & vita æterna, quæ ipsis ob talem vnionem est promissa.*

S. Greg. sup.
Admo. 17.

c. 17. 9. 49

Admon. 22.
& p. 2.

f. Malach. 2.
10. 12.

g. Psal. 132. 3